

FYSIS

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1991](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1991](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 21. 7. 1991
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 21. 7. 1991

FYSIS

Nic, nicota byly obvykle chápány metafyzicky, tedy jako metafyzické nic, metafyzická nicota. Z tohoto nijak nezdůvodněného pojetí pak vyplývalo, že ex nihilo nihil, tj. že z ničeho nemůže nic povstat, vzniknout. To proto, že nic vylučuje změnu, neboť metafyzické nic se nemůže měnit. Jestliže však toto pojetí odmítneme a opustíme právě pro jeho metafyzičnost, musíme si zvykat na myšlenku, že existuje změna také mimo rámec jsoucích skutečností. To se ukazuje jako nutná konsekvence (a vlastně předpoklad) chápání jsoucna jakožto vnitřně integrované události. Tam totiž se vždy i to, co už nastalo a co se stalo minulostí, děje ještě dál – a to právě v oné přímo nepozorovatelné a zvnějšku nepřístupné podobě. Totéž můžeme předpokládat o vlastní budoucnosti onoho jsoucna: i ta se děje už tenkrát, když se událostné dění k ní blíží resp. když se ona blíží ke svému „ukázání“. FYSIS totiž představuje jakýsi projekt, rozvrh a plán celého dění události, i když také zde a zejména zde musíme být opatrní, abychom nesklouzli do vyježděných kolejí. Ale kde se vůbec bere nějaká určitá FYSIS a kde se bere nějaké určité jsoucno? Myšlenka vývoje spočívá v důrazu na jakousi vzájemnou vazbu či návaznost řad určitých typů jsoucen na sebe, přičemž nejde o pouhé opakování téhož (jak tomu je ještě u Aristotela, jehož MORFAI jsou jen upravenou formou platónských idejí, které tolik kritizuje). Tu už nelze mluvit o nějaké super-FYSIS, nýbrž leda o LOGU. Ale tím nemůžeme vysvětlovat vznik jsoucen, vznik (pravých) událostí. A tak jediným řešením je opuštění myšlenky fixní neměnnosti nicoty a přepoklad jakéhosi tlaku, jakési hybnosti, jež vede k proměně ničeho (nicoty) v něco, a tím k předpokladu, že i v rámci nicoty dochází ke změnám.

(910721-1)